

A 10 LEGFONTOSABB WORLDMUSIC-KIADÓ MA.

A VILÁGZENE DEALEREI.

A VILÁGZENEI LEMEZKIADÓKRA ENYHÉN SZÓLVA SEM JELLEMZŐ A STABILITÁS, AMINEK LEGFŐBB OKA, HOGY SOKUK AFFÉLE ONE MAN SHOW, ÍGY A CÉGEK TEVÉKENYSÉGE NAGYBAN FÜGG AZ EGYÉNEK ÉLETÉNEK, ÉRDEKLŐDÉSÉNEK FORDULATAITÓL. UGYANEZ A LISTA TELJESEN MÁSHOGY NÉZETT VOLNA KI TÍZ ÉVE ÉS VALÓSZÍNŰLEG TELJESEN MÁSHOGY FOG KINÉZNI TÍZ ÉV MŰLVA IS. BÁRHOGY IS, MA EZEK A LEGFONTOSABB LEMEZCÉGEK A VILÁGZENÉBEN.

WEYER BALÁZS.

GLITTERBEAT

Jelenleg egyértelműen a Glitterbeat a legmeghatározóbb kiadó a piacon, jóllehet csak 2010-ben alakult. Sőt, igazán csak 2014-ben pörögtek fel, addig jóformán csak az alapító Chris Eckmanhoz személyesen kötődő projektek lemezeit adták ki. Mégis, idén egymásután negyedszer ők kapják a WOMEX Év lemezkiadója díját. És ami talán még meglepőbb lehet elsőre: a Glitterbeat Ljubljanában működik, ami enyhén szólva sem tartozott a világzene jelentősebb központjai közé.

Az amerikai Chris Eckman a The Walkabouts zenekarral vált ismertté. Mivel felesége szlo-

vén, Ljubljanába költöztek, akkor még úgy tűnt, hogy csak addig, amíg társa be nem fejezi ott az egyetemet, de végül maradtak. Eckman a Dirtmusic nevű triójával volt akkor aktív, és első lemezük a Glitterhouse nevű német kiadónál jelent meg. 2010-ben aztán a Dirtmusic – sok amerikai és brit zenekarhoz hasonlóan – Nyugat-Afrikában kezdte keresni az inspirációt és felvettek egy közös lemezt a tuareg Tamikresttel, akikkel a timbuktuai Festival au Desertben találkoztak. Ez a közös kiadvány, illetve a Tamikrest saját albuma, a szintén 2010-es *Adagh* lett a Glitterhouse és Eckman által közösen alapított Glitterbeat első két kiadványa és a következő két évben még két Tamikrest-LP-t és még egy saját Dirtmusic-albumot adtak ki. Közben becsúszott két Lobi Traoré- és két Samba Touré-lemez, de 2014-ig úgy nézett ki, hogy a Glitterbeat alapvetően Eckman saját projektjeinek házi labelje. 2014-ben jött aztán a nagyon expanszív ütemváltás és a Glitterbeat a nyugat-afrikai lemezek specialistájává vált. Aziza Brahim, Noura Mint Seymali, Bombino, Bassekou Kouyaté, illetve

továbbra is a Tamikrest jelentek meg két év alatt a Glitterbeatnél és attól kezdve egészen máig minden egyes évben ők vitték el az év kiadója címet.

A nyugat-afrikai profil pedig nagyon hamar kitágult: egyrészt Eckmant – aki Ljubljanában élve egyre inkább beépült a régió világzenei életébe –, elkezdte érdekelni a Balkán és bosnyák sevdahot, albán vokális gyűjtéseket, két-három török albumot is kiadott. Most éppen az első nagy szlovén dobáson, a Širom zenekar új lemezén ügyködik, aminek, úgy tűnik, van esélye egy komoly sikerre. A kiadó pedig közben nagyon szoros együttműködést alakított ki a ljubljanei Druga Godba fesztivállal, amelynek programját felerészben most már többnyire a Glitterbeat művészeivel töltik meg.

Ma már nincs a Glitterbeatnek a kezdetekhez hasonló egyértelmű arcéle, hiszen kambodzai, brazil, haiti, etióp zenekarokat is kiadnak, de az biztos, hogy jelenleg nincs komoly versenytársa a piacon és szinte az egyetlen

világzenei label, amely növekedni tud. Évről évre nő a megjelentetett lemezek száma is, idén várhatóan 15-20 albumot adnak ki.

REALWORLD

REAL WORLD

A Glitterbeatnél sokkal régebbi, 1989-ben alakult Real World a WOMAD-fesztivál köréből nőtt ki és az összekötő kapocs a kettő között nem más, mint Peter Gabriel. A Gabriel által alapított kiadó meghatározó szereplő volt a világzene felfutásának éveiben, az egyik legfontosabb cég volt akkoriban Nusrat Fateh Ali Khan, Mari Boine, a Värttinä, Thomas Mapfumo, Spaccanapoli, az Afro Celt Sound System és mások kiadójaként. Nem kizárólag világzenére koncentrálnak, de katalógusuk 80%-a mégis innen kerül ki. Brit kiadóként természetes, hogy másoknál nagyobb mértékben összpontosítanak brit, elsősorban angol és walesi folkkiadványokra is, de nem ezekkel aratták a legnagyobb sikereiket. Más korai nagynevű kiadóktól, például Joe Boyd Hannibal Records-ától vagy David Byrne Luaka Bopjától eltérően ők ma is abszolút aktívak, az utóbbi években a kolumbiai Totó la Momposina, a walesi 9Bach, a hondurasi Aurelio Martínez vagy a Les Amazones d'Afrique voltak a legfontosabb művészeik.

CUMBANCHA

Valamikor a kilencvenes évektől volt egy évtizede a tematikus válogatáslemezekre szakosodott Putumayo Records-nak, amikor nagyon nagy hatással voltak a világzene közönségének szélesítésére, ami elsősorban a zene újracsomagolására – a jól azonosítható és esztétikus borítókra és a földrajzi egységek vagy témák szerint összehajtogatott kompilációkra – alapult. Gyakorlatilag rövid, tízszámú tematikus playlistek voltak ezek, még a playlistek kora előtt. A tulajdonos Dan Storper volt, de szakmailag az egész koncepció mögött Jacob Edgar állt. 2007-ben aztán Edgar továbbállt és megalapította a Cumbancha kiadót (ezzel párhuzamosan a Putumayo gyorsan eljelentéktelenedett). A kiadó felfutásában nagyon komoly szerepet játszott, hogy az első lemezük mindjárt Andy Palacio korszakalkotó *Wátina* című albuma volt, amely elindította a nagy garifuna-reneszánszt és bár Palacio nagyon röviddel ezután, 2008-

ban váratlanul elhunyt, a kiadót ez az album nagyon gyorsan a legfontosabbak közé emelte. Palacio zenekara, a Garifuna Collective azóta is náluk van. Legfontosabb művészeik: Habib Koité, Joe Driscoll & Sekou Kouyate, a Rupa & The April Fishes, Idan Raichel, a Lakou Mizik és a Ska Cubano. A Cumbancha székhelye Vermontban van és egyik specialitásuk, hogy minden lemezt, amelyet kiadnak, saját ottani stúdiójukban vesznek fel – ma már kevés kiadó követel meg (vagy máshonnan nézve: engedhet meg) magának ilyesmit.

LUSAFRICA

José da Silva kiadója egyértelműen Cesaria Evora lemezeivel nőtt nagyra. Az évtizedek során a teljes portugál (luzofon) Afrika specializálták magukat és ezt a terepet soha nem is hagyták el, noha volt néhány kitérési próbálkozás (Septeto Habanero, Sally Nyolo, Boubacar Traoré). Elsődleges terepük azonban a Zöld-foki Szigetek maradt (da Silva is odaválós), ahol gyakorlatilag monopolhelyzetben vannak és minden előadót ők adnak ki. Művészeiket nem csak megjelentetik, hanem teljes menedzsmentet is nyújtanak, így az üzleti modell itt már legalább annyira a turnéakra, mint a lemezekre fókuszál, da Silva pedig a legtöbb előadójának nem csak a kiadója, hanem felfedezője, menedzsere és producere is.

WORLD MUSIC NETWORK / RIVERBOAT

A Putumayo mellett a ma már több mint száz lemezt számláló a World Music Network *Rough Guide* sorozata volt a világzene másik nagy, afféle népszerű ismeretterjesztő vállalkozása és még ma is működik. A *Rough Guide* földrajzi tematikák szerint összerakott, színvonalas válogatáslemezekből áll, de a sikerre alapozva az alapító-tulajdonos házaspár, Phil Stanton és Sandra Alayón saját labelt is indított, ez lett a Riverboat. Fantasztikusan pörgött is, 2013-ban ők lettek a WOMEX Év kiadója (többek között itt jelent meg a Söndörgő *Tamburocket* című lemeze is akkoriban). Aztán magántermesztetű problémák miatt egyszer csak nagyon visszavett a kiadó és 2015-16-ban a *Rough Guide* ugyan ment tovább, de

a Riverboat szinte leállt. Idén azonban megint mozogódnak, már nyolc albumuk jelent meg ebben az évben.

FONÓ

A Fonót nem pusztán a hazabeszélés jogosítja egy ilyen listában való szereplésre. A lemezcég évek óta ott van a WOMEX Label Award Top 20-as listájában, sőt, 2016-ban a negyedik volt azon a listán, ahol Glitterbeat az első. Magyar népzeneben egyértelműen domináns a Fonó kiadói szerepe: Lajkó Félix, a Buda Folk Band, Dresch Mihály, Cimbaliband, Csángálló, Romano Drom, Lukács Miklós, Cserepes Károly, Csík Zenekar, Szászcsávási Banda, Herczku Ági és sokan mások jelennek meg a Fonónál, többüknek menedzsmentet is nyújtanak.

MÁIG AKTÍV (EGYKORI) NAGYOK

Mais Um Discos – Azok a brazil művészek, akik a világ többi részén világzenének számitanak, otthon mainstream előadók, így többnyire major kiadónál jelennek meg. A Mais Um Discos a legfontosabb független játékos ezen a piacon.

ARC Music – Mennyiségre az egyik legnagyobb kiadó az egykor Hamburgban alapított, mára londoni székhelyű ARC. Katalógusuk nagy, de elég esetleges, komoly fluktuációval. A *Rough Guide*-hoz hasonló, de annál alacsonyabb minőségű sorozatot is kiadnak.

Crammed Discs – Frankofón Afrika, Balkán és Brazília a három fókuszja a belga Crammed Discs-nek. A belga gyarmati múlt miatt Kongóban nagyon erősek, így a Staff Benda Bilili, a Zap Mama, a Konono No.1 voltak a legkomolyabb dobásaik, de a Taraf de Haïdouks, a Koçani Orkestar vagy éppen Bebel Gilberto is náluk jelenik meg.

World Circuit – Az egyik legfontosabb kiadó Nick Goldé, aki a Buena Vista Social Club producereként nőtt igen nagyra. A cég fókuszja Nyugat-Afrika és Kuba – ma már nem adnak ki sok lemezt, de a nagy generáció krémje ezekről a területekről még mindig náluk van. Orchestra Baobab, Fatoumata Diawara, Trio Da Kali, Ali Farka Touré, Cheikh Lô, Oumou Sangaré, Toumani Diabaté, Tony Allen illetve a BVSC összes szólóprojektje és leágazása is az ő katalógusuk része